

hodinu skutečněnou v daném období na pracovišti poplatníka v rámci praktického vyučování, odborné praxe či vzdělávací činnosti v rámci části akreditovaného studijního programu.

Pro účely prokázání doby provozu majetku a počtu uskutečněných hodin praktického vyučování, odborné praxe a vzdělávací činnosti v rámci části akreditovaného studijního programu vysoké školy je poplatník povinen vést třídní knihu nebo obdobnou evidenci obsahující průkazné údaje o poskytované vzdělávací činnosti a jejím průběhu.

§ 34f odst. 3 ZDP

KAPITOLA 4

Bezúplatná plnění (dary)

4.1 Obecné předpoklady pro odpočet hodnoty bezúplatných plnění (darů)

I když ZDP vymezuje možnost **odpočtu hodnoty poskytnutých bezúplatných plnění (darů)** od základu daně z příjmů samostatně u právnických osob a samostatně u fyzických osob, základní principy zůstávají velmi podobné. Zákon vymezuje:

- okruh příjemců, kterým lze bezúplatná plnění (dary) poskytnout, a
- účel poskytnutí bezúplatných plnění (darů)

pro právnické i fyzické osoby shodně, rozdíl je pouze v určení limitu pro odpočet (snížení základu daně).

POZNÁMKA

Poskytnutí bezúplatného plnění je širší pojem než poskytnutí daru. OZ totiž kromě „klasických“ darů rozeznává i další druhy bezúplatných plnění – např. z titulu společenské služby (§ 2055 odst. 2 OZ) – anebo přímo vylučuje některé případy řešit darováním – např. považuje za neplatné darování pacientem zdravotnickému zařízení, kde se pacient léčí (§ 2067 OZ).

U poskytovatelů bezúplatných plnění – právnických osob musí hodnota bezúplatných plnění (každého jednotlivě) činit alespoň 2 000 Kč. U bezúplatně poskytnutého majetku je jeho hodnotou nejvýše daňová zůstatková cena hmotného majetku (§ 29 odst. 2 ZDP) nebo hodnota zachycená v účetnictví u ostatního majetku.

§ 20 odst. 8 ZDP

Právnické osoby mohou v úhrnu odečíst nejvýše 10% ze základu daně sníženého o odčitatelné položky a ztrátu minulých let; to ale neplatí pro zdaňovací období, která skončila v období od 1. 3. 2020 do 28. 2. 2022, za která lze podle čl. I zákona č. 39/2021 Sb. v úhrnu odečíst vždy nejvýše 30% základu daně. !

Podle přechodného ustanovení v čl. II zákona č. 39/2021 Sb. může poplatník, který podal přiznání k dani z příjmů právnických osob přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. před 4. 2. 2021), snížit základ daně za zdaňovací období, které skončilo v období od 1. 3. 2020 do dne nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. do 4. 2. 2021), podle § 20 odst. 8 ZDP, ve znění účinném od 4. 2. 2021, v dodatečném daňovém přiznání, které je oprávněn podat nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, ve kterém nabyl účinnosti zákon č. 39/2021 Sb. (tj. nejpozději do 31. 3. 2021). !

Odpočet podle § 20 odst. 8 ZDP nemohou uplatnit veřejně prospěšní poplatníci (§ 17a ZDP). Omezení možnosti uplatnit odpočet platí i u poskytovatelů – fyzických osob, kteří jsou nerezidenti (§ 15 odst. 9 ZDP).

§ 15 odst. 1 ZDP

U poskytovatele bezúplatných plnění – fyzické osoby musí:

- úhrnná hodnota bezúplatných plnění (darů) ve zdaňovacím období přesáhnout 2 % ze základu daně anebo
- činit alespoň 1 000 Kč.

!

Fyzické osoby mohou v úhrnu odečíst nejvýše 15 % ze základu daně; to ale neplatí pro zdaňovací období kalendářních let 2020 a 2021, za která lze podle čl. I zákona č. 39/2021 Sb. v úhrnu odečíst vždy nejvýše 30 % základu daně.

POZNÁMKA

Poskytnou-li bezúplatné plnění manželé ze svého společného jmění, může si odpočet uplatnit jeden z nich nebo oba poměrnou částí. Pozor však na to, aby rozdělením nedošlo ke snížení úhrnné hodnoty u některého z manželů pod zmíněný limit (1 000 Kč anebo 2 % základu daně).

Zákon vymezuje speciálně hodnotu poskytnutého bezúplatného plnění v podobě:

- jednoho odběru krve bezpříspěvkového dárce částkou 3 000 Kč,
- odběru orgánu od žijícího dárce hodnotou 20 000 Kč,
- jednoho odběru krvetvorných buněk (s výjimkou úhrady prokázaných cestovních nákladů spojených s odběrem) částkou 20 000 Kč.

Případná úhrada výdajů spojených s odběrem krve nebo jejích složek (viz § 32 odst. 2 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách) nečiní z odběru úplatné plnění.

4.2 Okruh příjemců a účel poskytnutí bezúplatného plnění

§ 15 odst. 1

a § 20 odst. 8 ZDP

Příjemcem bezúplatného plnění mohou být:

- obce, kraje, organizační složky státu (zákon č. 219/2000 Sb.),
- právnické osoby se sídlem na území České republiky nebo na území jiného členského státu EU nebo státu EHP, včetně právnických osob, které jsou pořadateli veřejných sbírek (podle zákona č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách),
- fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky nebo na území jiného členského státu EU nebo státu EHP, které:
  - a) jsou poskytovateli zdravotních služeb nebo
  - b) provozují školy a školská zařízení a
  - c) zařízení na ochranu opuštěných zvířat nebo ohrožených druhů zvířat (resp. pro péči o toulavá nebo opuštěná zvířata nebo pro péči o jedince ohrožených druhů živočichů, jak jsou tato zařízení od roku 2014 označována jen v § 15 odst. 1 ZDP), přitom účelem daru může být pouze financování těchto zařízení,
- fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky nebo na území jiného členského státu EU nebo státu EHP, které jsou:
  - a) poživateli invalidního důchodu nebo
  - b) starobními důchodci a byly poživateli invalidního důchodu ke dni přiznání starobního důchodu nebo
  - c) nezletilými dětmi závislými na péči jiné osoby (viz např. § 8 a § 10 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách),

dar jim lze poskytnout na přesně určené důvody, a to:

- a) na zdravotnické prostředky (§ 2 zákona č. 123/2000 Sb.) nejvýše do částky nehrazené zdravotními pojišťovnami nebo
- b) na zvláštní pomůcky podle zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením (viz příloha tohoto zákona), nejvýše do částky nehrazené příspěvkem ze státního rozpočtu a
- c) na majetek usnadňující těmto osobám vzdělání a zařazení do zaměstnání.

Zatímco v případě poskytnutí bezúplatného plnění fyzické osobě je **účel poskytnutí bezúplatného plnění** jistým způsobem omezen, v ostatních případech (je-li příjemcem právnická osoba) lze bezúplatné plnění poskytnout na poměrně širokou škálu účelů:

- na vědu a vzdělávání, výzkumné a vývojové účely, kulturu, školství,
- na policii, a to jak na Policii České republiky (podle zákona č. 273/2008 Sb.), tak na obecní policii (podle zákona č. 553/1991 Sb.),
- na požární ochranu,
- na podporu a ochranu mládeže,
- na ochranu zvířat a jejich zdraví,
- na účely sociální, zdravotnické, ekologické, humanitární, charitativní, náboženské pro registrované církve a náboženské společnosti, tělovýchovné a sportovní,
- politickým stranám, politickým hnutím, evropským politickým stranám nebo evropským politickým nadacím na jejich činnost.

Samostatným účelem daru je financování odstraňování následků živelní pohromy, ke které došlo na území České republiky nebo na území jiného členského státu EU nebo státu EHP. V tomto případě není vymezen příjemce daru.

V případě, že chce odečet bezúplatného plnění poskytnutého příjemci, který není tuzemským rezidentem, nárokovat fyzická osoba – zaměstnanec, není to možné provést skrze jejího zaměstnavatele v ročním zúčtování, ale pouze podáním vlastního daňového přiznání.

§ 38g odst. 2 ZDP

4.3 Poskytnutí bezúplatných plnění u veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti

Bezúplatná plnění poskytnutá veřejnou obchodní společností lze uplatnit jako snížení daně u společníka této veřejné obchodní společnosti.

§ 15 odst. 2
a § 20 odst. 9 ZDP

Je-li společníkem:

- fyzická osoba, posuzuje se výše a podmínky pro poskytnutí jako pro fyzické osoby, rozdělí se hodnota poskytnutých bezúplatných plnění stejně jako základ daně (§ 7 odst. 4 ZDP),
- právnická osoba, posuzují se poskytnutá bezúplatná plnění podle vymezení pro právnické osoby a poměr k rozdělení se bere obdobně, jako se rozděluje základ daně nebo ztráta (§ 20 odst. 5 ZDP).

POZNÁMKA

Má-li veřejná obchodní společnost dva společníky, fyzickou osobu a právnickou osobu, kteří si dělí zisk nebo ztrátu rovným dílem, nemusí to znamenat, že i podíl na poskytnutých bezúplatných plněních bude shodný. Například poskytnutá bezúplatná plnění (dary) v hodnotě nižší než 2 000 Kč nelze pro právnické osoby uznat kvůli omezení jejich výše zdola.

§ 15 odst. 2,
§ 20 odst. 10 ZDP

U **komanditní společnosti** je určení složitější o to, že se musí oddělit nejprve hodnota poskytnutých bezúplatných plnění (darů) připadající na komplementáře a komanditní společnost ve stejném poměru, v jakém se snižuje základ daně (§ 20 odst. 4 ZDP). Takto sníženou hodnotu poskytnutých bezúplatných plnění si uplatní komanditní společnost podle stejných zásad jako ostatní právnické osoby.

V případě části připadající na komplementáře se postupuje v závislosti na tom, je-li komplementářem:

- fyzická osoba, pak se posuzují výše a podmínky jako pro ostatní fyzické osoby a poskytnutá bezúplatná plnění se rozdělí stejně jako základ daně (§ 7 odst. 5 ZDP),
- právnická osoba, pak se posuzují poskytnutá bezúplatná plnění jako u právnických osob a poměr k rozdělení se bere obdobně, jako se rozděluje základ daně nebo ztráta (§ 20 odst. 6 ZDP).

KAPITOLA 5

Odpočet ztráty z předchozích období

5.1 Dokdy lze ztrátu uplatnit

!
§ 34 odst. 1 ZDP

S účinností od 1. 9. 2020 platí nové znění § 34 odst. 1 ZDP, které umožňuje poplatníkům daně z příjmů odečíst od základu daně pravomocně stanovenou daňovou ztrátu nebo její část **ve dvou zdaňovacích obdobích bezprostředně předcházejících zdaňovacímu období nebo období, za které se podává daňové přiznání, za která se daňová ztráta stanoví, nebo v pěti zdaňovacích obdobích bezprostředně následujících po období, za které se daňová ztráta stanoví.**

PŘÍKLAD

Předpokládejme poplatníka, jehož zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. V takovém případě lze ve zdaňovacím období roku 2021 uplatnit naposledy ztrátu vzniklou za rok 2016. Pokud by ale za zdaňovací období roku 2021 vznikla daňová ztráta, bude možno ji uplatnit v kalendářních letech 2022 až 2026, případně zpětně za zdaňovací období let 2018 a 2019.

K uplatnění daňové ztráty zpětně za předcházející zdaňovací období je nutné, aby poplatník podal dodatečně daňové přiznání za zdaňovací období předcházející zdaňovacímu období, za které je ztráta stanovena. Poplatník tak sníží svůj základ daně za dané zdaňovací období předcházející období, za které je daňová ztráta stanovena, a tedy i svou daňovou povinnost. Pokud již daň za toto zdaňovací období zaplatil, vznikne mu přeplatek ve výši rozdílu mezi zaplacenou daní a dodatečně stanovenou daňovou povinností, o jehož vrácení může v případě, že přeplatek bude vratitelným přeplatkem, požádat v souladu s § 154 a 155 DŘ. V konečném důsledku tak dojde k časovému posunu daňové povinnosti, kdy poplatník může namísto kompenzace daňové ztráty až v následujících zdaňovacích obdobích zvolit možnost uplatnění daňové ztráty již v okamžiku, kdy je mu daňová ztráta stanovena a kdy finanční prostředky potřebuje nejvíce.